DEN VREDSAMEN HOLLANDER

Inhoudende een vvaerſchou-vvinghe aen de geune die noch in vvaepen ſyn.

Gedruckt int Iaer 1600.

DEN DRVCKER TOT de Lesers.

YN Heeren; Mij is dese voorleden daegē in handen ghevallen een sekere verclaeringhe gheraempt opden loop van desen ieghenvvoordighen tyt. Ick hebbet voor groot gheluck ghehouden, ende verseker v dat ick de selue met soo veel te meer behagens hebbe ghelesen, soo ick te meer hebbe bevroedt het perickel vā dit arme Nederlandt, d'vvelck dē Autheur seer leuendich ende vvtdruckelijck voor oogen stelt, ons t'selue bevvijsende int lanck eñ int vvijdde.

Dit

Dit vverck es van eenigh Edelman, die eer hij t'hooft tot den ſtormhoet heeft gheuoecht, den neuſe te voren inde goede boecken hadde gheſtekẽ. Hij ſpreeckt van onſe ſaecken ghelijck een die daer meer af vveet, dan vvij hem hebben gheleert. Ten is gheen vijant vãde Spaignaerts, maer hij is een rechtſinnich Liefhebber zijns Vaderlandts. Ick bidde v te vvillen leſen zijn onderrichtinghen, ende ghelooouen zijn vvaerſchouvvinghen. Aldus iſt dat hij ſpreeckt.

DEN VREDSAMEN HOLLANDER

Inhoudende een vvaerſchouvvinghe, aen de geune die noch in vvaepen ſyn.

'GHEWELT Eender onghemeten droefheydt/ treckt wt myn ſiele de clachten die ick openbaere: alle d'ouerbloedige traenen die wt myn oogen borſtelen / ende het iammerlick ghekerm/ waermede ick d'ydel locht doe weder-galmen/ ontdecken genoeghſaem dat ick ſeer misbaere int ſterckſte myns onghelucks / betoonende aen een yegelyck tegen mynen wille/ myn onghenadighe ſmerte. O oneyndelicken Godt! moet ick dan ſien myn Vaederlandt de laetſte ſnacken geuen/ en de treurighe ſuchten laeten haers ſteruende vrydoms / ſonder / door een

droeuich stil-swyghen / een woort te moghen spreken?

Ten baet niet / pryset die wil / ick begheer myn droefheyt te verlichten / betoonende aen een yegelyck / wat een ongheluck sommige oproerighe hebben / die door haer eyghen baete gedronghen / verwerren alle dingen in dit schoone Nederlant: sy onderhoudē den crych / ontplichten alle goede insettinghen / treden de Wetten onder voet / verachten de Religie / ontleden s'landts staet / ouerballen tghemeyn volck / veroorsacken dat onse Steden haer aud de vrydommen ende priuilegien verliesen / vernielen ons goederen / eñ doen de weynige daegen die wy leuen / in bedruchtheyt ende vreese van meerder ongeval / verbliegen. Dees vyanden der ruste / ende der naturen / ghelyck mensch-haetighe Timons / leyden ons in de doot / tot de welcke wy ons met vollen wille laeten bestieren: Ghy soudt seggen dat wy betouert syn / want sonder achte daer op te nemen soecken wy hertneckichlyck ons verlies ende ongeluck. Ende hier-en-tusschen wilden sy wel datmen stil-sweech ende dat ieder versmachte syn gheclach.

Myns-haluen ick hebbe verdult ghehadt ghedurende eenige iaeren: Ten laetsten voelende myn ongeval daechlycks vermeerderen

ick

ick hebbe my vervoordert / segghende opentlyck / eñ ghelyck een vry-sinnich mensche / dat ickt niet meer en mochte verdraegen: vele weten / ende de Heeren van Sernevelt / ende vanden Tymple moghen dat oock betuygen / ick hebbe voor hen dickmael geprotestiert / dat ick my met henlieden hadde gheboecht / sonder andere meyninge dan die tot het gemeyn welvaeren streckte: ende sylieden hebben gesien in wat voegen ick de gheineyne saecken hebbe bevlytight.

Maer nu-ter-tyt alsmen soude moeten blender wesen dan Tamiris opt was / om niet te doormercken datmen alle dingen averrecht doet: Nu ter tyt segh-ick / alsmen in plaetse vã Noortwaert te seylen naert Suyden treckt / sonder hope van eenige haven t'ontdecken: hebbende oock gewaer geworden dat d'ongemaetighyde beweginghe ende moet-wille van de geene die het stier in de handt houden / verboerden met hen het oogh-merck van myn gherechtighe clachten: ick hebbe ganschelick voor my ghenomen daervan opentlyck ende overluyt te spreken / oock sulcke syde te verkiesen / naer dat ick in ongevalster conscientien hebbe bevonden billich te wesen. Waer-toe my vast heeft geholpen / dat ick my in desen laetsten slach van Nieupoort hebbe gevonden

daer

daer ick in sulcken hazart ben gheweest als een yder wel oordeelen mach.

Ick en vreesde de doot niet / Want ick en weet niet door wat gherecht alsulcken vreese my soude moghen bevangen : ick weet overghenoech dat sy het eynde is van onsen loop / ende dat wy altegaer daer door moeten / sonder te beclaegen den tyt die naer ons compt / ghemerckt hy ons niet meer toe en hoort dan den gennen die voor ons is geleden: ons wesen is gheiyckelick gedeylt totter doot / ende tot het leven / ende het gedurich wercken ons levens is de doot te bauwen en stichten : Ick en verschroom my niet van haer hepsiyck aenschyn : ick hebbe alreede dese ghemeyne ghesmchept wt myn herte ontlast / hebbende gemeynschap gemaeckt met tgenne dat sy gransaem heeft / door d'indachtenisse die my leert / dat myn leven mindert door haer gropen / ende dat in wat tyde dat ick het selve sal eynden sy sal volmaeckt wesen: Ick hebbe van langen tyde voor my genomē de doot alomme te verwachten / midts-dien ick niet en mach weten waer dat sy my verwacht.

Maer ick en kan niet geswygen / dat voor oogen nemende hoe de nuttelickheyt des levens niet en bestaet in syn ghedurichheyt maer wel

wel in zyn gebruyck / ende my vindende ghe-stelt in het uterste / ick gheboelde en weet niet wat benauthede / al verschepden vande vree-se / die my therte besloot / verwyrende an myn siele ons wederspannichepr. Als wy dan hier reysen / moetmen het schuypkleet sluyten / ons toonspel is volepndt / men can dan niet ghe-veynsen : ons conscientie is een richter ouer haer seluen / ende het leetwesen van onse voor-leden misdaeden doet hem te meer gevoelen in desen uttersten noot : d'ure van ons doot is den richter van ons leuen / inder voeghen dat in desen laetsten keer beuonden wordt watter goeds oft quaeds in ons is. Hierom-me hebbe ick aen Godt om bestandt ghebe-den / ende dat alleenlick om myn sonden te verschoonen / de welcke gelyck helsche Furien oft raserpen vlackerden haer vlambeelen te-gens my / verbolghende met hoorens ende gheroep als oft ick waere gheweest den moe-der-moorder Orestes.

Soo dan Godt hebbende my toeghelaeten desen uitstel / wesende in myn huys weder ghekeert / hebbe ick my voor ooghen ghestelt den geheelen standt vande gemeyne saecken / ende sonder iet te veynsen hebbe ons herte doorgrondet. Ick ben by my seluen root-ver-wich ghewordden door schaemte / siende dat

onder t'decksel vanden gemeyne vrydom / wy hebben dees landen onderworpen aen hongerighe ende wreede Tyrannen: Ick hebbe bevonden / dat willende sonder overhooft op ons selven leven in Hollant ende in Zeelant / wy dienen voor den Schutvis Remora ghenaemt / wederhoudende ons Vaederlandt inder voegen dat het nemmermeer en kan bestranden inde verwachte havene des vredes: ick heb gedwonghen geweest te belyden / dat de goede meyninghen syn onder ons seer dunne-gesaeyt / ende dat de meeste menichte van ons maer en soeckt syn eygen baete: Dat de gene die over dlant heerschappen / volghende den een-ooghigen Polyphemus / ghebruycken meer haer handen dan haer ogen. Ick en hebbe niet connen geloochenen / oft onse Regieringhe en is eenen vermengden clomp / waer-in noch hooft / noch ermen / noch voeten en syn: maer dat iegens den standt der naturen wy daer-aen hebben veroorsaect een doordruckinge der Ghelyck-verdeylingen / om te maecken dat een yegelick hem daer soude draegen naer syn eyghen ghesintheyt / sonder onderschept vanden Vorst aen syn ondersaeten. Ten eynde / ick hebbe in myn herte ghesproken: wat sal onser geworden? sal ons Vaderlant door een lichthertichept soo te mete gaen terwylen dat wy lachen eenen Sardonischen lach? sullen

wy on-

wy onser allendicheyt nemmermeer gheen eynde stellen? willen wy op ons versaemelen den toorne Godts en de verbitterheyt van alle eerlycke luyden? Tis genoech/tis genoech/de strenge beroerte onser ghesintheyt en mach ons niet langher verdraeren.

In dese diepe gepeynsen / naer dat ick was van u / ende u-luyden handel vertrocken / heb ick voor my ghenomen / u dit verhael toe te schicken. En vindt ditte niet vremd myn Heeren: De sone van Croesus / brack wel den natuerlicken bandt / die hem syn tonghe ghe-knoopt hadde vanden dach af synder gheboorten/siende dat een krychs-knecht de handt op hief om synen vader te dooden: de vreese die d'ooghe naer t'herte stierde / maeckte / dat overtredende den wet der Naturen/hy sprack ende beschermde synen Vader voor den doot-lycken slach die hem ghinck vernielen. Tot noch toe en hebbe ick maer binnens-monds gesproken / ick ben eenen oprechten Harpo-crates geweest / sluytende myn lippen met mynen vinger / eñ benauwende mynen druck binnen myn borste. Maer nu soo ick bevroede dat ongheewyfelt onsen Staet neemt den pat tot syne gheheele bederfenisse/hem wer-pende langs den steylen afhangh totten die-pen gronde / sal ick niet roepen? houdt op /

soetkens/wat maeckt ghy? wacht v van myn Vaederlant te beschaedigen? wederhoudt een weynich uwen ongemaetighen loop/ ghy verblendt volck / end' in weerspannichept versmoort? En ghy goede gemeynte/en wilt niet langer toelaeten datmen v beroove van v gheluck / ia datmen v d'aschen in d'oogen werpe/ om te beletten dat ghy de middelen niet en soudt bemercken om v in ruste te stellen: verlaet de gene die v met hen-luyden trecken en sleppen in alle ongheschickthept ende ongehoorsaemhept.

Ende op dat ghy niet en denckt dat ick v soecke te verbanghen oft bedriegen / ick waerschauwe v-luyden dat dē raedt die ick v geve als Vreedsaem/ den selven is die ick over langhen tyt tot myn eyghen weldaert hebbe ghekozen. Ick en begheere niet te maecken een ontledinghe van uwen Staet/oft daer af spreken met soo vele besunderheden / als de Naturalisten doen van ons lichaem/ ende van syn leden / ghenepghtheden / oft gheesten: verhaelende int kleyne vande zenuen / kroskelen / vassen / peesen / bindselen / bliesen / vellen / muysen / aederen / polssen / ende andere deylen die inde cleyne-werelt des Menschen-lichaems bevonden worden. Ick en wilt hier byden stucke niet verhaelen / ten is myn

voorne-

voornemen tot int diepste te doorgronden: ick vreese dat de geune die sal willen vernaerderen den snede der waerheyt bijde teere ende sachte deelen uwer sielen / niet seer willecom en soude wesen. Tis daeromme dat ick int wyde spreke / raeckende alleenlick de kanten uwer zeerigheden.

Voorwaer / myn Heeren / daer behoort veel wercks toe om een vast bausſel te stichten op de wederspannicheyt: tis al te swacken grondbauw: De geune die synen wyngaert oeffent ghedurende de ghelpcknacht vande Lente / mach den seluen inde ghelpcknacht des Herfts winnen: En die syn koorne heeft gesaeyt int ondergaen vande voorsomersche Zeuen-sterren / mach het selue oogsten als sy haer weder beghinnen te vertoonen: Maer men beuindt niet dat van soo vele die de wederspannicheyt gesaeyt hebben / iemant daervan eenich voordeel heeft vercregen / oft een nuttelicke vergaederinghe becomen.

Ghy aerbeydt met peryckel ende moeyte om de grondsteenen te metsen van eenen ghemeynen Staet / d'laetste volcomen daeraff / en magh anders niet wesen dan uwer aller geheele bederfenisse: uwen aenuanck is hooghe ende verwaent: noch ghy noch u kinderen

en sult dat te gheenen daeghe volcomen: De Heerschappye die ghy voorneemt inne te nemen / zal u met al te machtighen handen afghedinght worden. Kan u onbekent wesen de cracht ende groote middelen vanden Eenighen-ouer-Vorst der Indien? wiens spycke te bouen gaende de Heerschappye der Romeynen / verreycht beyde s'Hemels spitsen / ende omringt de gantsche Werelt. De Sonne die desen grooten Al doorgaens aenschouwet / en keert neimmermeer haer ghesichte van het volck / ende landschappen leuende onder syn Heerlick-beuel.

Ghy neemt voor vyandt / desen machtighen ende wyt-ghedreesden Coninck / die ghestaut synde door een uterste toeghesintheyt / om syn eenighe ende seer-beminde Suster onse doorluchtighe Erf-vorstinne te bevestigen inde besittinghe van haere lantschappen / heeft vast voor hem ghenomen by te staene den Arts-Hertoghe onsen oberstē Land-vorst / met alle syn middelen sonder iet te spaeren. Ten syn gheen ydele beloften die noch niet langhe gheleden haere H H. ontfangen hebben van synent weghen: de daet sal dese geloften seer corts volghen / gelyck ghy dat t'uwer schaede en schande haest sult ghevoelen.

De

De geune onder u-luyden/ myn Heeren/ die d'beste verstandt hebben vanden handel der werelt/ wat moghen sy oordeelen dat ghy sult wederstellen iegens eene soo grooten machte/ die daeghelicks vermeerdert/ en de welcke u sonder ophouden sal vervolgen tot int uterste?

Gheeft vry den moet verloren/ ick en segge niet van dese landen inne te nemen/ maer van te moghen bewaeren de geune die ghy alree hebt bestaen: Want bouen dees groote macht van waepenen/ onse Erf-vorsten en de ghemeyne Staeten der Nederlanden vergaedert binnen Brussele/ en hebben maer een begeerte. Ende gelyck de kenen/ ende wtwendige lyckteekenen/ en verroerē niet/ dan naer maeten dat de lichaemen hen verstellen daer sy op ghedruckt syn: dies gelyck versekert u dat den wil van haere H.H. hem niet en beweeght dan met het wel-behagen van myn Heeren de Staeten/ de welcke daer by neuen volghen in alles de ghesinthept van haer ouerhoofden met lautere ghelijck-willighept/ soo alle de Hemelen volghen haer eerste gheruer met snelle dapperhept.

Doch en vleyet u zeluen niet om datter onder ons eenigh verholen mis-verstant is/ oft quaede intelligentie. Onder de goede

Terwe

Terwe/loopt gemeynlick eenich Nichel-zaedt.
De beste Granaet-appelē(soo een Ouderlinck
seyde) hebben gheemeynlick eenighe verrotte
graenkens binnen: Hoe schoon ende hell dat
dat den Hemel zy/ nochtans en laetmen daer-
inne niet eenighe Wolckxkens te zien dryven.
Altemael dat en can v noch ons verwermen
noch vercouwen: want de pylen van Silurus
Coninck van Thracien/ en waeren noeyt soo
vaste t'samen gebonden/ ghelyck alle de Lan-
den die haere H.H. onderdaen zijn/ hen sullen
vereenight houden ter alder oorsaecken die
haer zullen openbaeren.

Ick weet wel dat den voorspoet/ghelyck een
overvloedighe ende schadelicke vochticheyt/ v
ooren verdooft tot alle nutbaere onderwysin-
ghen. Opent v gehoor mijn Heeren/eñ peynst
hoe dat de hitte krachtiger is op den mid-
dagh/ den Donder veel gheweldigher/ ende
den Blixem veel vlammigher zijn op den
avont: ooc d'onweder d'welck door regen ende
haegel doordringht/ is te meer schadelicker.
Ick bids v en betrauwt v niet in dit vleyachtich
geluck om uwen spoedighen voortganck/ het
sal v vervaecken (ghelyck de Mandragora
doet) int perijckel van eenen ontsinnigen slaep
te aenvanghen.

Ontwaect

HOLLANDER.

Ontwaeckt ghy wederspannich volck/ontwaeckt segghe ick ghy arme Endymioens/ende bidder v mis-gelooven Toesienders dat sy v wtleggen/de dreyghinghen ende vervloeckingen die daer syn in de heylige schrift/hanghende bouen t'hooft vande geune die alle onderdaenigheyt versmaeden/ende in haer wederspannicheyt vol-herden: sy sullen grof en groot ouer v daelen/ten sy dat ghy v beter beraedet. Ick soude v wel eenige daeraf hier tot onse redene by brenghen/waert dat ick niet en hadde gheleert datmen niet en mach syn seyssene in een ander-mans graen steken/ende dat den Schoenmaecker maer en behoort alleen van syn pantofflen te kauten. Alleenlick ick besweer v byde liefde vwer eyghen weluaert/laet v ooghen eens ouerslaen/t'geschreuen verhael van alle geschiedenissen/ende aenmerckt oft eenich wederspannich Christen-volck hebbent langhe konnen verduren: Godt laet toe dat sy haer hoornen een weynich tyts op-steken/maer daer naer in eenen ooghenblick doet hy haer de selue weder-inne trecken/met sulcken schande/verdriet/en schaede/dat sy gedwongen syn te belyden haer ongheluck.

Ick vreese dat ghy sult te laete ghenootsaeckt worden (ghelyck de Troyaenen) onse

Helena wederomme te gheuen. En verbeydt doch niet tot dat de handt vanden Prince v op den hals valt: De Sotten en gheloouen niet voor dat sy haer bloet ter eerden sien rennen: Den wtganck (seyde Fabius in Tito Liuio) is een Meester en leeraer van d'alderswartste Sinnen. Om Godts wille neemt doch merck op v eygen welvaert. T'gheluckich toeghe-val dwelck in eenighe iaeren v heeft verghe-selschapt / en sal niet altyt aen v voornemen ghenaegelt blyuen / het is alsoo wel ongestae-dich als d'ongeluckich: v en is niet verholen/ dat (gelyck den wyse Orontes schryft) Godt ons bestiert gelyck een die rekent / de welcke als nu doet syn leg-penningen veel weert syn ende als dan luttel: de geune die maer vyf en telt/ rekent alsoo saen thiene/daer naer twin-tich / voorts hondert / en dan duysent / ende metter vaert veranderende van plaetse / hy en telt weder maer een. Hoe vele menschen wesende ryck en machtigh ghelyck Croesus/ sien wy armer worden dan Irus opt en was?

V ongheloonich geloone deck-mantel uwer wederspannicheyt/ en maeckt Godt tot v niet soo behelpich dat gyy zyne bystant langhe sult moghen ghenieten: v Kercke (meer vervult van dolinghen/ dan Augias stal en was met onreynigheden) en is niet syne ghérechtighe

Bruyt

Grupt / om die te begunstighen naer u begheeren.

En peynst niet dat ghy Godt aenghenaemer syt om uwes voorspoeds wille / want de volle Mane is wyder vande Sonne / dan als sy breeckt oft beghint te wassen. Twee oorsaecken alleene maecken nu ter tyt Godt tot uwer syden gunstich: d'eene is ons overvloedich misdaet / d'welck hy strafr door u vreede handen / ghy syt de middelen waermede syn Rechtveerdicheyt ons sonden ende misdruycken kastyet / ghy zyt de Scherprechters der oordeelen ende vonnissen die hy uytaelt in synen gerechtighen toorne. Maer hoort doch myn Heeren / die onse geessel syt / als den goeden Vader heeft wel dapper synen sone gekastyt / ghy weet wel dat hy dan de roede int vuyr worpt? Peynst daer op.

D'ander oorsaecke waer door Godt in syn lancmoedicheyt u verdraecht ende voorspoet verleent / is int verbeyden dat ghy mocht leeren t'geene ghy ghehouden syt te doene / hy gheeft u tyt daertoe: syn ontfermherticheyt roept tot u / wacht u eer syn wraeckende handt haeren swaeren slach laet sincken. Hy praemt u door het gheknaech der conscientien inwendich / ende met duysent ander vermaeningen uytwendich: Midler tyt bereydt hy synen bli-

rem/met den welcken hy wilt de hoofden verpletten van de gemne die daer versteent blyuen in haer wederspannichept. De Goden (sprack een Heydens-man) hebben de voeten van wolle / naelyckx en worden sy ghehoort als zy tot ons comen door haere straffen. Ende tghemeen sprecwoort bewyst ons dat Godts Molen seer traechlick draept/ maer hoe langsaem dat hy draeit / nochtans onthouwet hy tgraen/ende verwandelet in mele. V-luyden landtstaet doet my gedencken van dese schoone gehaeirde-Sterren / die daer bouen inde locht voor sekere maenden glinsteren/ soo langhe als de brand-aerdige stoffe / daer sy van gheschaepen syn blyft dueren/ iae / wildy / sy syn veel aengenaemer dan d'andere vaste sterren des Hemels-welfsele: Maer naer eenige maenden (vaert wel myn gehaeirde sterre) sy vergaet ende verbliecht / laetende alleen achter haer een oorsaecke van menich ghecal: Indier voegen sult ghy varen/ ten sy dat ghy v versiet in tyts.

Deenighe middele om dit te verhoeden/ is dat ghy v weder begheeft onder de wetten der onderdaenichept / die ghy aen uwe Erfvorsten schuldich syt / ende v met hen vereenicht ghelyck alle d'andere landen/ om de welvaert vanden staet des Lands int ghemeene/ ende van v-luyden besundere.

Ghy

Ghy hebt tot noch toe gheweest onder v wel eendrachtich: ende ghelyck Samsoens Vossen met de steerten waeren t'saemen ghebonden om t'graen der Filistynen opt velt te verbranden / van ghelycken hebt ghy geweest in v voornemen / om dese schoone lantschappen tot verderfenisse ende verwoestinge te brenghen. Het schynt dat ghelyck in een tweede Catelinische conjuratie oft verbont-eedt / ghy luyde al t'saemen hebt den beckere vol bloet wt ghedroncken / als voornemich bereydt synde / met een edel ghemoedt het bloet van v mede landghenooten vreedelick te vergieten: Maer ghy sult verstroyet ende ghescheyden worden / synde anders niet gebonden / dan met een onvaste ende onrechtveerdighe besittinghe / die ghebroken sal worden door de gerechtige waepenen van haere H.H. ende door d'ontlevinge van v eyghe ongemeten eergiericheyt / die alreede tusschen v-luyden groote twisten beghint t'ontsluyten. Ick neme tot getuyghen de wanghen van alsulcken persoon / die d'oorwant heeft ontfanghen van Graef Mauritis handen / op zyne groote vermeerentheyt synde te rechte vergramt. Dese verdeylde ghesintheden / sullen (door Godts helpe) oorsaecke syn van uwe gheheele vederfnisse / ende nder boegen ghelijck het vuyr door syn hitte scheydt ende ontmaeckt de lichaemen ende

stoffen die van verdeylde nature oft ghestalt syn / ende vereenicht tsaemen die van eenen aerdt syn: insgelyckx hope ick dat Godts voorsichticheyt sal toelaeten / dat ghy sult worden gescheyden/gedeylt/ ende verstropt inde veelgestaelticheyt van uwe meeninghen ende sinnelickheden / ons houdende tsaemen ghebonden in de vereeninghe vande heylighe / lofbaere/ ende wettighe onderdaenicheyt.

En geeft gheen gheloove aen de oproerige gheesten / die anders niet iaeghende dan haer eyghe baete / soecken tot v-luyden cost / haer hoovEerdige grootheyt te bevestigen: sy sullen doen gelyck de giftighe Nieswortel / die tgeheel lichaem beroerende / ontloopt aldereerst door d'acgter-poort / laetende d'inghewant vol pynen ende peryckels door de stercke verweckinge der schaedelycker vochtigheden.
Als sy hun eens sullen versandt vinden / ende dat sy ons Vorsten sullen sien te boven ghecomen synde (soo sy door Godts helpe seer saen sullen wesen) dan sullen sy v verlaeten / oft besunderlick handelē / laetende v inden slycke blyven steken/sonder v eens de handt te reycken: want de liefde beghint doch altyt van haer seluen: Tis van alle tyden dat de cleyne moeten de straffe draeghen vant misbruyck der Grooten.

Ende

Eñ op dat ick v die verholen waerheyt te beter ontdecke: slaet gaede (ghy arme gemeynte) datmen v wilt bedriegen. Syt ghy oock wel soo slecht ende soo bot/ dat ghy niet en doormerckt/ hoe de geune die ouer v heerschappen v handen en voeten binden? Sy prysen v den vrydom/ sy segghen dat ghy alle ongheballen moet verdraegen om den seluen te behouden/ ende dat ghy eer behoort te steruen dan v onderdaenich te maecken aen eenige Vorsten: de welcke bemerckende haer cleene macht ende cranck vedel/ versterckten die met Kasteelen te bauwē. Te wylen tsyn zy-luyden die v bestrickē in slauernie met zoet-mondich vleyen: tsyn zy-luyden/ niet wy/ die dees Kasteelen opsettē: d'onse welende gesticht nu ouer meer dan dertich iaeren/ ende dat door oorsaecken die sy selue hebben doen spruyten. Maer wat ist? sy soecken v te verdoouen op dat ghy niet en mochte v ruste ombaeten oft ghy daer schoon naer haeckten. Ons sy ghetuyge het Sterck diwelck sy binnen Groeninghen hebben ghebaut d'welck sy het Tucht-huys noemen/ alsoo vele te seggen/ als thuys der stichtinge daermen den deuchdlicken Krygs-nuttigen handel leert. Myn vrienden/ waer syn v sinnen? waer-toe dit Kasteel? dan alleenlick om het slecht volck te ringhelen ende te tyrannniseren/ ende voorts in versekerheyt te leuen by

de geune

de geene die sy in alle vreetheyt voorgenomen hebben te overweldigen: Binnen eenighe iaeren sullender al veel meer andere opgerecht worden / ende als dan sullen sy het hooghste woort voeren / dan salmen aen d'arm landtvolck het broot wt den tanden trecken door daegelicksche insettingen van groote ende onverdraechlicke lasten / en die hem dan sal willen beclaeghen / sal ghestraft worden als oproerich / ende beticht met Crimen læsę Maiestatis. Och arm volck / ghy en sult als dan niet meer moghen seggen wy willent / wy verstaēt soo / het dunckt ons goet : niet meer van dies / men sal v de vleughen soo naer afcorten / dat ghy niet meer soo hooghe en sult connen vliegen / als ghy nu doet: v Overwalders sullen dan seggen / het moet soo syn / tis soo ghebo- den : ende ick houde voor sekere dat sy noch t'eenighen daeghe haere bevelbrieuen sullen voleynden met den sluytregel / vvant ons alsoo ghelieft. Dat ghy (o goede Gemeynten) v selven wildet kennē / ghy soudt v vercloecken / ende teender reysen dese slauernye ontvlieden: Verlaet doch / v wederspannicheyt / ende syt versekert dat de wettige onderdaenicheyt / den soetsten vrydom is diemen mochte vinden: wy genieten deser tot onser grooter rusten. Maer laecē / ghy-luyden syt daer seer wydt af verscheyden / ghemerckt dat veerste vrucht die

dit

dit Groenings-kasteel ghebaert heeft / is v
tot eenen onrechtveerdighen ende vervloeck-
baeren eedt ghedwonghen te hebben: Men
heeft v doen afsweiren de heylighe Religie eñ
gheloove uwer Voorvaderen / ende doen aen-
sweiren / van nimmermeer v natuerlycke Erf
vorsten te moghen bekennen. Wat segt ghy
daer-van? Is dit niet voorspoedelijck be-
gonst? men bedwinght v der Ketterye ende
der Wederspannicheyt voor altyt aen te han-
ghen / dwelck twee de swertste smetten syn
die in een siele soudẽ mogen vallen. Ghy coopt
met aerbeyt / ende peryckel v swaere slaver-
nye / en versmoort v in eenen afgrondt ende
vervolghinge van alle ongheluckcn ende al-
lenden. Daer is onder v-luyden een hoopken
volcks dwelck is gelyc de Milte in ons lichaẽ/
want soo sy grooter ende meer ghes wollen is/
hoe dander deelen des lichaems dorreder ende
quelender syn: v Prinskens maecken hen vet
ende groot / en laetende v niet meer dan t'vel
over de beenen: ende oft v ten eynde noch iet
mach overblyven / dat sal alleenlick de tonghe
wesen om v te beclaeghen / ende d'ooghen om
te beweenen soo veel tegenspoedts ende ver
driets als v daeghelicks sal overvallen. Ghy
dient aen haer grootheyt voor een voet-planc-
ke door v verworpen gehoorsaemheyt / die ghy
tot noch toe te gewillich hebt bewesen. Daer-
 en-tusschen

en-tusschen gelijck de Metsers bauwende een hooge huysinge behelpen hen met stellingen/ die sy weder breken als haer bausel tot syn behoorlycke hooghde is gecomen: inder zeluer voeghen als sy oock sullen hooch genoech verheuen syn / ende ghy op den cleynen voet ghestelt / dan sullen sy v verdrucken met duysent nieuwe onlydelijcke belastinghen. Moeten dan naer t'goetduncken van een dertich persoonen (de welcke onrechtueerdelijck hebben aenveert d'ouericheyt ouer de geune die alsoo groot oft meerdere geboren syn als sy-luyden) dese schoone Landtschappen soo allendelick te niete gaen ? ende dat onder t'decksel vanden vrydom waer-af selue sy v berooven ? wacht v myn Vrienden / van v sulcken ongeluck te besorghen / ende en peynst niet dat dese bedwongen eeden v mogen verbinden tot quaet te doen / ende tot ontkennisse van tgeune dat ghy alder-Godt-vruchtelijcksten behoordet te achten ende te eeren. Siet toe datmen v gaet vreydelen / in sulcker voeghen / dat meynende den roock t'ontvlieden / ghy sult v sonder manghel vinden in een ontsteken brandende vuyr d'welck v ende v huysgesinnen sal verslinden.

Ghy sult my seggē dat ghy ryck/machtich/ ende ouerweldich zyt / ende dat ghyt langen tyt sult moghen wederstaen : Maer hoe ? den

ghemeyn-

ghemeynen roep segt ons hier dat om d'waepen-Heyr op te richten (dwelck ghelijck eenen swerm oft kudde Sprinckhaenen was ghedaelt om alle tgroen van Vlaenderē af te weyden) noodich is gheweest den derden penninck van een ieders renten op te lichten / ende dat meer is / t'hooft-gelt tot aen de dienstknaepen ende dienst-maegden wt te persen. Och laten / myn vrienden! syn dat dan v Goud en Silver Mynen / nootelick tot een soo langdurighe oorloghe? waer zijn de Milioenen die ghy in sulcken handel soudt moeten wtreycken? den Krygsknecht die qualijck betaelt wordt / en heeft noch zenuen noch macht / oft heeft hy-der eenighe / die ghebruyckt hy alleen tot den roof / onder t'decksel dat hy moet leuen.

En misrekent v dan niet mijn Heeren: oft v wederspannichept sal cort zijn / oft d'oorloghe sal langdurich wesen: Ten is gheen werck voor eenen dach: d'eynde en is v niet begrypelijck. Dē Krych die wy voeren / is voorwaer om te beweenen / maer alsmen peyst dat hy ghescHapen is te duren tot de naer-volghende eeuwen / en dattet de versekerste erfnisse wesen sal / die ghy v kinderen sult achterlaetē / tot int derde ende t'vierde geslachte / dat is noch meer te beclaegen. Daerentusschen om desen krych t'onderhouden / sult ghy een groot inne-

commen

comen behoeuen / oft binnen luttel maenden (ick en wil niet segghen iaeren) sult ghy ghedwonghen zijn / met den neuse in d'aerde seer zwaerlijck op v tanden te vallen. Ghy doet mij lachen als ick v hoore uwer schatten / ende grooter midlen vermeten: by v trauwe / zijn dit niet treetskens vanden roemer Phania? En vleyet v selven niet Vrienden / v ryckdommen sullen haest wt-ghemergelt zijn / want men sal te wercke gaen legghen (zoomen alreede heeft begonst) om de grontaederen daeraf te doen verdroogen / doende uwe coop-handel (die v soo hoochmoedich maeckt) gans eñ gheheel te niete gaen. O Godt! wat een ellende voorsien ick noch dat v sal ouerloopen / Pandore en droegher noyt zoo vele in haer doose besloten: tten sal gheen kleene saecke zijn / indien de Hope voor v noch blyft op den kant staende.

Want om de waerheyt te segghen / tot noch toe en heeftmen v d'oorloghe maer ten haluen aenghedaen: De veranderinghe der Gouuerneuren s'Landts / en de verscheydenheyt haerer ghesintheden / hebben aen elck-een van hen eenen nieuwen aenslach doen beginnen die v meer heeft becommert dan bevochten. Sy hebben afgekeert gheweest door menighe groote begryppen ende entreprinsen / vande ruste deser arme landen. Den stercken Hercules

selue

selve en const gheen winder worden t'saemen vanden draecke Hydra /en vanden nypenden kreft: Maer nu ter tyt alsmen alleenlijck op v denckt / dat de gheluckighe teghenwoordichept eenen cloeckmoedichs Aerts-Hertoghen Erf-vorst deser Nederlanden aende crychs-knechten den moet verweckt / ende dat het minlijck ghesicht vande Infante onse natuerlicke erf-Vorstinne verdoeckt de hertē van hae re getrouwe ondersaeten/nu tertyt (segge ick) als het volck van oorloghen sal ten ghesetten daeghe betaelt worden / niet alleenlijck vande bystant ende midlen van buytē /maer oock van t'gennne dat de vereenichde Catholycke lant-schappen ghewillichlijck op-brenghen: Nu tertyt datmen maer de waepenen teghen v en voert (die teghen den keghel wtslaet / en die de gehoorsaemheyt weghwerpt/ de welcke ghy schuldich syt soo wel naer den wet der naturen als volgende alle andere wettē/die ghy veynst soo ernstelyck te willen onderhouden) naer v goetduncken / wat staet v noch te geschieden?

T'mach syn dat ghij hoopt/dat v van andere syden voor seker bijstant sal gesonden worden: en van waer doch? wt Vranckryck/seght ghij mijn Heeren? ick en ghelooves niet. Want dyen alder-Christelijckstten Coninck / die van alle tyden / opentlijck vernaemt is syn geghe-

uen

uen trauwe wel onderhauden te hebben / en sal den Vrede niet willen breken die hy met haere H.H. soo treffelijck heeft ghesworẽ: Daer-by gheuoecht dat v wassende hoochept oft onbetäenlicke vermeerderinge / aen v ghebueren quaet achterdunckken gheeft : Alle de werelt weet wel hoe de Slãghe den landt-man vergelde diese in zijnẽ boesem verwarmt eñ verquict hadde. Waer-ouer ick bidde v dat ghy v niet en stoort / al verghelijck ick v byde venynige Adder / ghemerckt datmen niet loochenen en kan / oft v twistige af-schepdinge en heeft geborsten ende ghescheurt den buyck van v soete moedere / ons lieue Vaderlandt.

Moghelijck heeft v eenen lust bevaen om v te stellen in eene ghemeyne-heerschappye oft republijcke / ghemerckt v den ouer-vorstdom teghens therte gaet: wel aen / wat salt wesen / een wtghelesen bestieringe der erentfester oft cloeckster mannen / d'welckmen Aristocratia; oft een beuel van ettelijcke moet-willighe / datmen Oligarchia noemet ? nochtans denck ick dat v de gemeyne regeringhe Democratia beter sal behaeghen / maer wacht v dattet int letste gheen sinneloose ende wetteloose ouerweldinghe Ochlocratia en worde.

Ghy naepaelende Vorsten / sult ghy sulcks toelaeten? sult ghy wel verdraeghen mogen/ dat int aensien van v bloemige Coninckrijcken ende by naer int midden van v inghewant/ die van Hollandt ende Zeelandt sullen doen gelijck de Switsers/ aenveerdende een nieuwe ongeoorlofde regieringhe? Tis eenen wassenden doorne die metter tijt noch steken sal/ tis een gheswel dwelck seer haest sal eenen cancker worden/ die altijt aen eenighe der naester deelen inne eten ende knaegen sal / Tis noch ter tijt een cleyn hondeken / maer het sal wassen/ ende ghy sult hier naer veel wercks hebbē/ om het seluen te stillen ende syn bijten te beletten: het sal moeten gheblevet worden ghelyck de Ragousche oft Albanoische bracken / en noch en weet ick niet oftment sal connen vermeesteren.

Ouerwinnende Vranckryck / Erychaerdich Duytslant/ Hoochmoedich Enghelandt/ Eerdorstich Schotlandt/ sult ghy immermeer toelaeten dit al-ghemeyn quaet? sult ghy het vonck toevoeghen aen dese geustere / die allenskens vlammende / v sal soecken te verbranden/ ende te vernielen? keert-af doch dese plaeghe/ ick bids v.

Ende ghy / o machtighe Coninck / eenich-Vorst van Vranckryck/ die niet soo seer en haetet

tet als de wederspannichept / soudt ghy de selue willen voeden tot uwen achterdeele ? ick laetet my anders voorstaen/eñ soudet wel der-uen versekeren : want al waert dat dit gheen achterdeel en dede aen het Catholijck geloove (d'welck ghy zoo weerdichlijck hebt aenveert) eñ aen uwen Coninclycke staet(die ghy soo er-barentlick hebt beschermt ende behouden) nochtans v vroomhertichept ende rechtsinnic-hept is te groot / om te verdraegen ende te ver-schoonē zulck misdaet/ dwelck verbloeckbaer is door Godt ende de menschen. Datmen my hier niet by en brenghe hoe dat desen onder-winnelijcken Vorst/ heeft tot noch toe voorge-staen ende beschermt dees wederspannighe luyden / want datter sommighe t'sedert den vrede-handel tot Veruin besloten/ hun-luyden bystant hebben ghesonden / is ghebeurt son-der s'Coninckx wete / ende sonder syn verlof: d'welck betuyghen /soo vele geboden ende be-uel-brienen op dese saecke door alle syn Ryck int ghemeyn afgheroepen ende vercondicht.

Ten schaedt niet(sal den vyant segghen) t'sy met verlof/oft sonder/wy sullen Franchoysen t'onsen dienste crijghen/soo sullen ons Vorsten oock (met Godts hulpe) indien sy die beghee-ren : want-men wel weet dat de Franchoysen die v dienen niet meer tot deen dan tot dander

syde beweeght noch ghesindt en syn. Den Adel is seer ouervloedich int Coninckrijck van Vranckrijck / den welcken in tyde van Peyse queelt en verdwijnt binnen synen huyse: In wat gheweest des werelts dattet sy den Fransman sal altijt syn fortuyne gaen versoecken: Daer syn soo vele Ionckeren / die als naergeboren Cadetten en weten op wat voet huppelen: sy hebben een seker kerelinghe in de handen / ende als sy hun wel van passe moghen drijven en krauwen / tis dan dat sy aldermeest verheucht ende wel te passe zyn: Eyndelick als den Franchois slaept dan wieghtt hem de Duyvel / seyde het audt-Wyff. Alsmen van deser syden de selue sal begheeren te ghebruycken / ende betaelen beter dan ghy en kund ghedoen (want d'ongrondelicke fonteyn van d'Oost ende West-Indien en is niet om binnen langhe tyde te verdorren ofte wtdrooghen) dan sullen wy sien wie beter sal ghevolght ende ghedient syn. Daer is noch meer / dat hoe wel de Krijchs-ghesellen ghemeynlick hun begheuen totter oorloghen sonder d'oorsaecke waerom te ondersoecken / soo ist nochtans dat de gheune die d'eere beminnen / die Godt vreesen / ende haer siele niet en willen aen den Duyvel t'onderpande stellen / sullen altijt kiesen de oprecht gelijck-hebbende syde te dienen / ghelijck ontwijffelick de onse is.

De vyandt die van andere zyden soude moghen aende Wederspannige toecomen/ sal soo machteloos zijn/dannen daer af niet nieus en behoort te vreesen: waer teghens / in soo verre dat haere H.H. eenige hulpe versoecken/ wie salse willen ontsegghen? de droomachti-ghe Troische Peerarts en hebben noyt gelooft soo vele volcks te mogen herberghen in de dye van Archesilao te voorschyne ghebracht (waer inne hy dede vaeren Antigoni s'vlote/ ende de twelfhondert seylen Xerxis) ghelyck tot onser hulpe van alle kanten sal aenvlieten/soo verre ons Vorsten zulcx begheeren.

Keert eens in u selven / goede Heeren / ende en voedet u niet meer met een ydel ende onvaste hope / oft maeckt u rekeninghe van nu ende afreede u te sien miscocht van verre over de helft der rechter weerden / tot uwen swaeren leetwesen/ ende ick vreese datter dan geen hernemen meer aen wesen en sal.

Voorts en onschuldight u niet op de Vremdelingen die haere H.H. dienen: want sy en doen niet dan ons helpen door haer gunste/ waeromme wy syn in hun-lieden grootelick ghehouden: Maer beschuldight eerst u selven/ ghemerckt u wederspannicheyt de selve hier int landt doet blyven / eñ sal d'eenige oorsake

wesen

wesen om noch meer andere daer toe te roe-
pen: waerender gheen Woluen / moghe-
lyck souden de honden wel deruen / diemen
opvoedet tot een hoede der gherechtigher
schaepskopen. V-lieden onghehoorsaem-
heyt is soo vreemdt / datmen hem niet en moet
verwonderen / indien wy vreemdelinghen ne-
men om v hooghmoedicheyt te temmen.

Laet ons wat besonderlycker dese saecke
doorgronden: ghy roept altyt / voort voort de-
se Spaignaerts: ick bidde v wie doet v die soo
haeten? ten sy om datse ghetrauwe Catholic-
ken syn / en ghy syt wederspannighe Kette-
ren. Spreeckt ouerluydt: wat leet doen ons de
Spaignaerts? sy syn milde van haer gheldt /
ouerdaedich aen haer bloedt / sy dienen ons
sonder iet te heerschappen / ten waere voor soo
vele als de deught haer ghelooue doet hebben
byde Vorsten. Alle haer meerste eergiericheyt
bestaet in lof te winnen ten pryse van haer le-
uen / ende haer grafsteden te maecken van
onse landen: Oft sy nu wt soo vele peryckelen
daer sy hen instellen somwyl moghen ontco-
men / waer op staensy dan / ten sy dat een ie-
ghelijck naer syn huys mach trecken / meer ge-
laeden met eere dan met ryckdomme / om in
Spaignen vergeldinghe te veruolghen vande
diensten die sy ons hier hebben gedaen? Als

sy nu in haer zoet Vaderlandt syn / sy hebben meer oorsaecken haer van t'Nederlandt te ghedencken om den aerbeyt alder verdraeghen/ om de wonden ende verminckinghen aldaer ontfanghen/ dan om eenighen loon oft bekentenisse die sy voor alle haer lastighe moeyten van daer naer huys hebben gedraghen. Uwe Engelsche en doen alsoo niet: sy onthouden u steden/sy en helpen u met gheen ghelt dan op vasten pandt / sy trotsen ouerlastighen ende versmaeden u / tsy met danck oft ondanck sy doen u onder d'jock booghen. Want wilt ghy door de poorte niet gaen zy weten den keer (midts u houdende t'mes op de kele) door d'wincket u te doen kruppē. Arm volck! ghy roept op de wtlanderen ghelyck op eenen witten Wolf / ende ghy syt selue die u maeckt ick en segghe niet haer vrienden/ maer gheheelycken haer slauen. Voorwaer ick en weet niet wat ghy zecht / dan aensiende niet alleen de saecken naer den wt-wendighen schyn / maer oordeelende de selue naer trechte punt der redelickheyt / ick beuinde dat Spaignen soo veele heeft gedaen voor dese Nederlanden als de minlycke Charitas indyen sy in leuen waere / haer kinderen soude moghen betoonen/ ghelyck eene ghemeyne moedere. Ten wtersten en misrekent u niet goede Heeren / want soo langhe als ghy sult wederspannich / ende

hert

hert van monde wesen / daer en is gheen Christelicke Natie die wy niet en sullen aensoecke (soo verre wy daer-mede verbondt hebben/dwelck ons / Godt sy ghelooft/ niet en sal ghebreken) om d'luyden te dienen voor breydel en prangroom / ende d'te leyden inde rechte baene.

Maer seght my eens in goeder trauwen / sondt wel moghelijck wesen / dat ghy alle goede redenen soudt wederlegghen / die teghens d'onbillichheyt strijden / om dat onder ons eenighe ghebreken ghesch ieden / ende onstichticheyt is : dat daer aen toch niet en houde / oft ten gae altemael wel : ons uyterste begeeren is / datse verbetert worden : men aerbeyt alreede om die te ghenesen / ende tis t'geune waerop de Staeten versinnen. Onse ghenadighe Vorsten rechte liefhebbers der gherechticheyt / ghelpen sy in haer daeghelicx wesen het rechte voorbeelt syn van alle Godtvruchticheyt/ en dencken anders niet dan alle dinghen op eenen goeden voet te brenghen. Tis dan haer datmen mach segghen met meer waerhede dan Anararchus van Alexander de Grootte en dede / dat Dice de Goddinne der vonnissen / ende Themis de Goddinne der gherechticheyt / haer ghetrouwe spdghenooten syn. De deucht diese verghesel schapt doet hen de goede ende deuchdelycke persoonen beminnen

nen: sy stellen oock seer geerne te wercke die de middelmaetichept ende burgherlycke regieringhe lief-hebben / ende met wyens hulpe men mach verhopen dat alle ontstichtbaerheyt sal ghebannen worden: inder voeghen dat onder t'voorspoedich gheluck haerder Heerschappeyen / wy sullen sien (ende ghy-luyden med so verre ghy u daer toe weerdich maeckt) de Godtvruchtichept eñ Gherechtichept ouer al haer saelighe vruchten verspreyden / de welke twee syn ghelyck s'Hemels Noort-spits ende Suydt-spits / waerop dat draept en keert t'geheel gebauw van eenen wel-bestierden standt der saecken. Verbloeckt moet den geune wesen / die t'geluck zijns Vaderlandts af-dringht. Ick en bens niet alleen (o ghij Wederspannighe) die u segge dattet seer waerschijnich is (indien ghij uwe schult daer-inne quijttede) dat onder onser Vorsten heerschappije / de gemeyute mochte eender gulden Eeuwen wederom ghenieten.

En siet zoo nauwe niet op t'geune datter onder ons onuolmaeckt is / andersoins wij mochten u by de Acchelen gelycken / de welke aende lichaemen ghestelt / en suyghen maer het quaet bloedt. Wilt ghy mynen raedt volghen? Maeckt dat den grooten lust die wy hebben om alle dinghen op den deuchdelijcken audden voet te brenghen / u veroze om ons te

comen

comen helpen. En zyt vanden geune niet die gheerne int beroert waeter vischen: De verherdinghe int quaet / en is gheen standvasticheyt/maer tis een versteentheyt.

Alst dan immers onse ghebreken niet en syn/ seght my vry wie / ofte d'uwe niet en zijn die v afkeeren van v naer de redelickheyt te boeghen? Ick en can dit verhael niet volepnden / oft ick en moet v wonde wat dieper tentelen: Kent my de waerheyt; ghy syt verherdt/ende versteent in v misdaet / soudt ghy daeromme wanhopen daer-van ghenaede te verwerven? Oh! haere H.H. syn vuterlick sachtmoedighe Vorsten / iaeghet verre van v alle andere gedachten/ haer inghebooren goetheyt sal v altyt d'ermen toe-reycken: Sy en hebben gheen galle / haer goedertierenheyt is gelyck haer grootheyt: haere soethertichheyt wort van alle de werelt met wonder aenschouwen. Comt comt/ men sal den wet vercondighen / die de Griecken Amneſtia noemden/ dats te segghen der vergheteutheyt: ghy en sult v soo haest niet aen de voetē vā haere H.H. hebben vernedert / oft haere ermen en sullen bereydt zijn om v op te lichten: de gherechtighe ende redelijcke punten der Ruste en sullen v niet ghewepgert worden. Soo verre ghy de selve veracht/Godt(wyens ooghe doormerckt

ver

het verholen onser herten) sal op d'luyden rekeninghe versoecken van alle d'bloet datter sal ghestort worden door dese boose versmaedinghe. Daer-en-tusschen/ick bene van angst vreesende dat als wij d'een d'ander sullen bederuen hebbẽ door ons langhe beroerten ende verdrietelijcke oorloghen / de middel sal gegheuen worden aen eenich derde-man om met ghewelt te grabbelen het been waer om wij twistich sijn / alleen d'inbeeldinghe van dit ontsprekelijck ongheluck / ouervalt mijn herte met rauwe ende met verdriet.

Oh ! ghemeynte / tis aen v dat dit stuck raeckt: Tis ghy die de vaete daer toe moet gheuen : Tis ghy die lydt ende verdraecht : Tis ghy die verdruckt wordt door de gheene die hun profyt doen met v schaede : Tis ghy die v in brande stelt/om haer hoouerdicheyt te verlichten : Tis ghy die de straffe draeghen sult vande misdaeden die zij doen. Beminde gemeynte / ghy weet doch wel dat ghy moet onderdaenich zijn:waerom en bekent ghy v natuerlijcke erf-Vorsten niet / die Godt ouer v heeft gestelt/ door eenen wet die soo gerechtich is datter niemant en can teghen ghesegghen? hoe ghy v eer onder haer voecht / hoe dat beter voor v sal wesen. D'andere die ghy hebt vercoren om ouer v te beuelen / dat zijn betreders

van ander-landen gherechtichept/die zijn ghe-woon haer ondersaeten te bevelē met gewalt. Keert v ooghen eens tot haere H.H. de welcke sulcken landen heerschappen als hen van haere Voorvaderen verstorven zijn: wacht v alleenlijck van haere goedertierentheyt ende saechtmoedicheyt te verbitteren. Vereenicht v met d'andere landen / om den Vrede ghelijckherdich te handelen. Gehelpt v met de versekerthept die ghy voor handen hebt : ende en wilt niet te veele omgrypen op dat ghy niet te weynigher en vaetet. De Kemel die van Jupiter de hoornen heyschte / worde ontsept ende verloor daer by syn ooren: Tis groote gulsichept alsmen een brocke wildt doorslicken die meerder is dan de strote. Als ghy sult peynsen te bauwen een hooch opstel (soo eertyts de Reusen deden) om haere H.H. wt haere Vorst-setel te verdryven/ghy sult v binden inde Fabelsche beroerte. Seght my doch ick bidts v / wat verwacht ghy door dē krych te winnen / d'welck v door den Peys stracks niet en soude toecomen? Middelmaeticht een weynich v hooghe ghepeysen ende voornemen / want alsoo wel de vruchten daer-van en syn voor v niet : ghy sult voor v deel hebben de stekende doornen / ende die v bevelen sullen de roosen plucken in soo verre datter eenighe syn. Ten sy dat ghy v bedacht ghy

F sult doen

sult doen ghelijck den d'waesen mallen Ixion/ de welcke meynende de Goddinne Juno t'omhelsen en vaetede maer een ydel wolcke. Spreeckt open lieue Ghemeynte / segt stantelyck aen v Prinskens dat ghy v niet en wilt bederuen om hun geruchte. Ghelooft my datmen v bedriecht ende handelt ghelyck een cleyn kindt d'welckmen den vinger te suygen gheeft int stede vande mamme: Verlaet de geene die v wtstrijcken / ende versoecht v onderdaenich te maecken aen haere H. H. door een goet ende vredelyck verbondt.

Schryuende dit altemaele/ ick moet mij seluen wat ontgaen ende verheffende een weynich mijnen gheest ende maniere van schrijuen ouerluyde roepen. O! Godt / wat een gheluck soudt wesen dese schoone Neder-landen t'aensiene waert dat sy al vereenicht waeren / tis deenich middel om haer weerdichept en treffelickheyt weder te doen keeren: Tis d'oprechte medicinale vaete om haere langhe sieckte te ghenesen: Tis d'eenighe fonteine waer wt haere voorspoedt ouervloedichlyck mocht spruyten. Dan soudet al weder bewoont worden: de coopmanschappen souden hernemen: t'volck soude rijck worden: de lasten ende settingen souden afgestelt worden. D'aude vrydomen hercomen en preuilegien

heruestight:

herbestícht : de vrijheyt ende soetícheyt van syne vrienden te moghen besoecken soudt wederom toeghelaeten zyn : ieghelijck soude hem verheughen / ieghelijck soude hem verseckeren : alle dinghen souden in haeren auden standt gestelt worden. Ende ghelijck eenen steen die int waeter valt / maeckt door syn beroerte alsoo haest eenen ronden rinck / en den seluen maeckt noch eenen / ende soo voorts worden veel ringhen ghemaeckt door deerste roeringhe die den steen int waeter heeft ghedaen : in seluer voeghen / soo verre door d'onderdaenicheyt die ghy aen haere H.H. sult bewijsen / Godt ons t'gheluck wilt gheuen van Peys ende vrede / wij sullen onsen voorspoet soo dickmael sien vermenichfuldighen / dat wy sullen oorsaecke hebben om seer gherustelijck te leuen. De Poete Aeschylus leerde met goeden rechte / dat t'Gheluck een dochter was vanden grooten Godt Jupiter / ende van een Goddinne Pitarchia ghenaemt / die bedíedet d'onderdaenicheyt der gemeynte ieghens de Vorsten ende ouerhoofden. Door sulcken midlen sonder by ons hergropen / mijn Heeren / laetet ons dan met een ghelijck-eendracht aenvaeten : ick bids v / laet ons maecken dat ons soete Vaederlandt niet meer ghelastert en worde door den naem van Muytmaeckers / ende Wederspannighe

 onder-

onderſaeten. Tis in deſer voeghen dat ick aen v-luyden tot noch toe hebbe ghesproken / hebbende naer den loop van mijnen luſt mijn tonghe de vryheyt ghegeuen. Daer iſt al : ick hebbe mijn borſt ontlaeden ghelijck eenen zee-viſch int ſoete waeter : ick hebbe v vrymoedich mijn goetduncken ghesproken / ick bidts v nemet doch in dancke : ende en loopt niet meer ſoo raſch tot de bederfniſſe die v daeghelicks dreyght . Bemerckt eens het perickel dat v pranght / aengeſien dat om eenighen aenſlach te doen / oft v daer teghens te ſtellen / ghy moet alle iaeren / naer den val vanden teerlinck op een tafele (ſoomen ſeght) v ouerſchot in de twyffelachtighe kanſſe ſtellen / de welcke ſoo verre ſy v eens teghen valt (naer alle menſchen Reden-kauel) ſult ghy ganſlijck te neder gheſlaeghen worden / ende en ſult v niet meer moghen op-heffen / dan by groot wondere oft mirakle / waer-op men hem niet en mach betrauwen : want den Hemel en ſtaet niet altyt open om de roeckeloose menſchen te gherieuen. Verlaet dit peryckel mijn Heeren / ende ſchepdt van deſe veruloeckte wederſpannicheyt : laet ons vereenighen / hoe eer hoe lieuer / ſonder ons Vaderlandt noch machteloosér te maecken. Wij verwandelent alle daeghe in een Marathoniſch ſlach-veldt / wy hebben het ſupuerſte

van

van haer bloet wt ghesogen / ende t'betste van haere waeren op-ghegheten : daer en is bynae niet meer ouerbleuen dan d'ydel ghebeente. Brenght ghy daer de gheneeſ-baete toe / eñ volcht den raet ende voorbeeldinghe van eene uwer Landtſgenootẽ /die v biddet/ aenstondt/ ende besweert / dat ghy wilt verstaen tot eenen soeten vrede-handel / tot v eyghen baete/ ende weluaert van v / ende uwe lief-ghetaele huysghesinnen : op dat

Onder de VVet onſer Vorſten behoedich
End' onder d'jock haerder Heerlicker macht,
Den Vrede ſtell' in deſe Landen ſpoedich
In corter ſtondt haer weeld' end' aude pracht.

